Studiekvalitet ved fengselsbetjentutdanningen

Resultater fra aspiranter ved endt utdanning
StudData fase 2

Per Kristian Granheim
Perkristian.granheim@krus.no

Innhold

Innledning 2
Bakgrunn 2
Rammer og metode 2
Bakgrunnsdata 4
Tilbakemeldinger på utdanningen 5
Undervisningen 8
Studiekvalitet 8
Veilederkvalitet og - aspirantrelasjon 9
Arbeidsbelastning 11
Studieorganisering 12
Faglig sammenheng 14
Sammenhengen mellom praksis og teori 15
Sosialt miljø 16
Studiefasiliteter 17
Kunnskap- og kompetansetilegnelse 18
Teoretisk kunnskap 18
Praktisk kunnskap 19
Relasjons-, refleksjons- og ledelseskompetanse 21
Oppsummering 22
Litteraturliste 22

Innledning

Bakgrunn

Foreliggende rapport inneholder analyser og resultater fra tre årskull med fengselsbetjentaspiranter. Disse har gitt tilbakemeldinger på deres opplevelse av kvaliteten på utdanningen ved KRUS i perioden 2012 til og med 2015. Gjennom prosjektet StudData har de i slutten av fjerde, og siste, semester blitt spurt om en rekke forhold hvor de gir sin vurdering av utdanningskvaliteten, - generelt og mer inngående på ulike områder.

Rammer og metode

Studien har blitt gjennomført ved en rekke profesjonsutdanninger ved ulike høyskoler og universiteter, og er en studie over fire panel fra studentene begynner på utdanningen til de har jobbet i seks år etter endt utdanning. Studiekvaliteten har følgelig blitt målt ved en rekke andre profesjonsutdanninger, hvilket gjør det mulig å sammenligne resultatene mellom utdanningen.

StudData er et kvantitativt, panelbasert studie over 4 milepelstidspunkt. Disse 4 panelene eller fasene er knyttet til tidspunktene når aspirantene starter utdanningen (fase 1), avslutter utdanningen (fase 2), jobbet i tre år etter endt utdanning (fase 3) og etter de har jobbet i seks år etter endt studie (fase 4). I denne rapporten vil svarene fra fase 2 ligge til grunn, altså aspirantenes mening om utdanningen ved endt studieforløp. Mer om StudData ligger på HiOA sine hjemmesider[1].

I denne rapporten vil resultatene som viser opplevelse av kvaliteten på utdanningen bli presentert fra aspirantenes perspektiv, slik de så det etter 2 års utdanning. Sammenligninger vil bli gjort for å sette fengselsbetjentutdanningen i perspektiv til enkelte tre-årlig profesjonsutdanninger.

Det er viktig å ha med seg når man tolker resultatene, at sammenligninger på tvers av ulike utdanninger som leder frem til ulike betingelser for det fremtidige arbeidet, kan være problematisk. Dette medfører blant annet ulike faglige vektlegginger i utdanningene og ulikt pensum og strukturering. Særegent for fengselsbetjentutdanningen er at strukturering som varighet på utdanningen kun er to år og ikke tre år som de andre utdanningen. Videre så er de som tar utdanningen tilsatte aspiranter som mottar lønn og ikke studenter uten noe tilsetningsforhold. Dette medfører særskilte krav til for eksempel veiledningsoppfølging og tilrettelegging utover hva man ville fått som student. I tillegg pålegges det større grad av obligatorisk oppmøte og arbeidsplikt for aspirantene. Det er allikevel flere likheter hva angår målsetting for utdanningen, fag og struktur som gjør det relevant og interessant og sette resultatene i perspektiv av andre tre-årlige profesjonsutdanninger. Alle ønsker å utdanne faglig kompetente og reflekterte profesjonsutøvere.

[1] http://www.hioa.no/Forskning-og-utvikling/Hva-forsker-HiOA-paa/FoU-SPS/prosjekter/StudData

Sammenligningsgrunnlaget for resultatene er primært hentet fra Heggen (2010) og Hatlevik (2009) som begge belager seg på datamaterialet fra StudData-studien. Heggen har redegjort for resultatene til sykepleierutdanningen, allmennlærerutdanningen og sosialarbeiderutdanningene ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA). Hatlevik har skrevet en rapport som omfatter flere profesjonsutdanninger og redegjort for resultater knyttet til studie- og læringskvalitet.

Bakgrunnsdata

Utvalget består av aspiranter fra avgangskullene 2013, -14 og -15. Utvalget består av totalt 295 aspiranter, relativt jevnt fordelt på de ulike kullene.

Tabell 1. Respondenter fordelt på kull.

Avgangskull	Antall	Prosent av totalen
2013	95	32,2
2014	86	29,2
2015	114	38,6
Total	295	100

Gjennomsnittsalderen blant respondentene er 28 år (SD=5,4 år), mens medianen er noe lavere på 26 år. Aldersspennet er mellom 22 og 48 år. Kjønnsfordelingen er henholdsvis 153 menn (51,9%) og 142 kvinner (48,1%). Blant aspirantene i utvalget, så svarte 125 (42,4%) at de hadde jobbet som ekstrabetjenter og 169 (57,3%) hadde ikke jobbet i fengsel tidligere. Disse bakgrunnstallene er relativt lik populasjonen, og gjør at utvalget derfor relativt representative.

Tilbakemeldinger på utdanningen

Aspirantene ble bedt om å svare på hvordan de opplevde utdanningen som helhet på en skala fra 1 til 5, hvor 5 representerer «svært fornøyd» og 1 representerer «svært misfornøyd».

Tabell 2. *Hvor fornøyd er du med studiet*?

	Antall	Prosent	Kumulativ Prosent
Svært misfornøyd	4	1,4	1,4
Misfornøyd	27	9,2	10,6
Verken fornøyd eller misfornøyd	119	40,3	51,2
Fornøyd	128	43,4	94,9
Svært fornøyd	15	5,1	100
Total	293	99,3	
Ikke svart	2	0,7	
Total	295	100	

Figur 1. *Hvor fornøyd er du med studiet*?

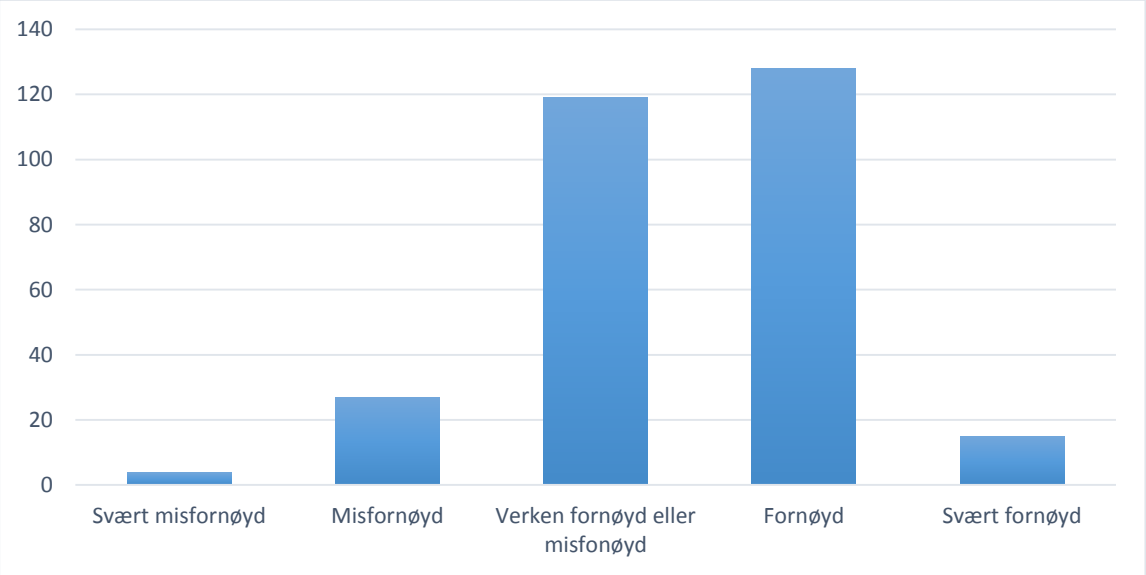

Resultatene viser majoriteten av aspirantene er fornøyd med utdanningen. Gjennomsnittlig så er tallet 3,42 (SD=,78) på en skala fra 1-5, så majoriteten av aspirantene er fornøyd. 5% av aspirantene er svært fornøyd med studiet. 10,6 % av de som har gjennomført fengselsbetjentutdanningen er misfornøyd med utdanningen.

Om man kontrollerer for aspirantenes tidligere utdanningserfaring, så er det ingen signifikant forskjell om man kun har videregående, yrkesutdanning etter videregående eller har tatt deler av eller fullført annen høyere utdanning.

Det er heller ikke en signifikant forskjell om man har jobbet som ekstrabetjent eller ikke (p=.367). Dog om man ikke har jobbet i fengsel tidligere, så er gjennomsnittsskåren noe mer positiv. Dette kan tolkes som at man treffer godt med innholdet i utdanningen, da de som har jobbet som ekstrabetjenter og ser utdanningen i perspektiv av den erfaringen, uttrykker at de er vel så positive i forhold til de som ikke har denne erfaringen.

Om man ser dette resultatet i forhold til utdanninger ved HiOA som sosionomutdanningen (M=3,3, over tre kull), sykepleierutdanningen (M=2,87, over tre kull) og allmennlærerutdanningen (M=3,09, over tre kull), så er aspirantenes tilbakemeldinger noe mer positive. Resultatene fra førskolelærerutdanningen (M= 3,59, over tre kull) og barnevernspedagogutdanningen (M= 3,6, over tre kull) ved HiOA er noe høyere enn ved fengselsbetjentutdanningen[2].

Figur 2. Sammenligning av gjennomsnittsmål på «hvor fornøyd er du med studiet?»

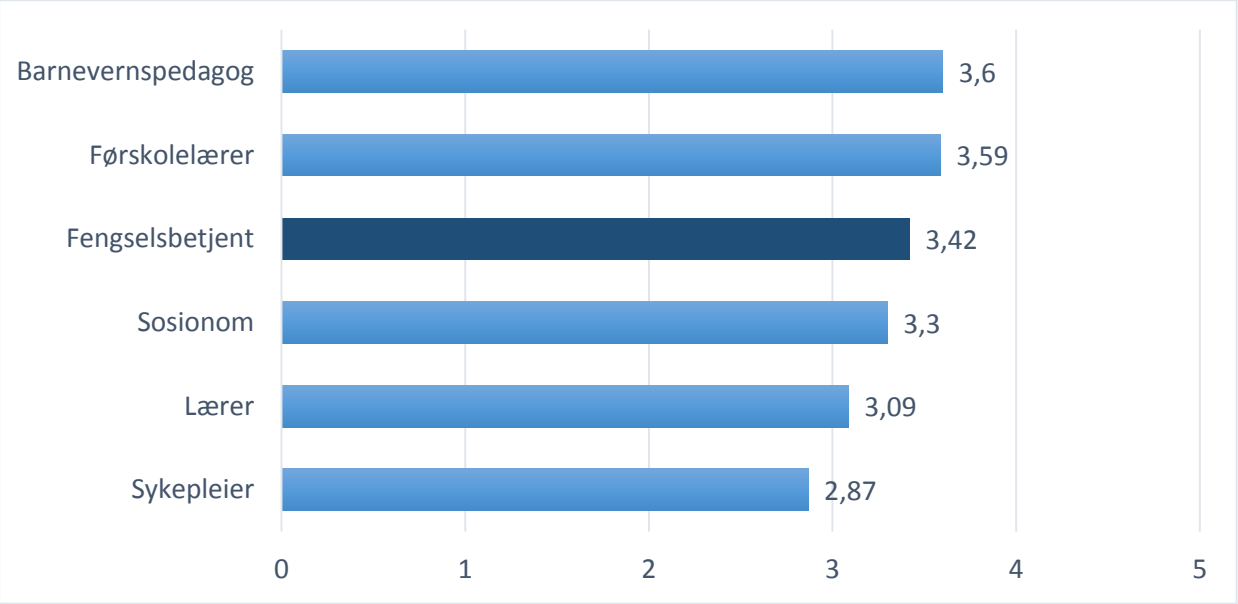

[2] Hatlevik, 2009. *Avgangsstudenten. Studentens vurdering av undervisning, praksis, studieforhold, tilegnet kompetanse, studieatferd og fremtidig utdanning.* HiO-notat 2009 nr. 2.

Et annet spørsmål er om de ville gjort det samme valget av utdanningen igjen, nå som de kjenner til hva den innebærer og har bedre innsikt i hva det vil si å være fengselsbetjent.

Tabell 3. *Tenk deg at det hadde vært mulig å gjøre om igjen det valget du foretok da du begynte på dette studiet. Hvor sannsynlig er det da at du ville ha valgt samme type utdanning?*

	Antall	Prosent	Kumulativ Prosent
Svært lite sannsynlig	7	2,4	2,4
Lite sannsynlig	10	3,4	5,9
Usikker	52	17,6	23,8
Ganske sannsynlig	93	31,5	55,9
Svært sannsynlig	128	43,4	100
Total	290	98,3	
Ikke svart	5	1,7	
Total	295	100	

74,9% svarer at de ville ganske eller svært sannsynlig gjort det samme valget etter de hadde fullført utdanningen som da de søkte i utgangspunktet. 5,8% av de respondentene mener det er lite eller svært lite sannsynlig at de ville gjort det valget om å ta utdanningen igjen, mens 17,6% er usikre.

Selv om man kanskje kunne tenke at erfaring med å jobbe i fengsel ville ha utslag på dette spørsmålet, så viser resultatene at det er ingen betydelig forskjell om man har jobbet som ekstrabetjent før man startet utdanningen eller ikke. Gjennomsnittsskåren var dog noe lavere for de som ikke hadde jobbet i fengsel.

Et spørsmål som kan reflektere om man ville gjort samme valg på nytt, er om man seriøst har hatt en tanke om å slutte underveis i utdanningen. Her svarer færre enn 1 av 5 (19,7%) at de har vurdert å slutte. Av disse er det 14,8% som tenkte dette under praksisperiodene, 62,3% som tenkte dette under teoriperiodene og 23% som hadde disse tankene både under praksisperiodene og teoriperiodene.

Undervisningen

Aspirantene ble bedt om å vurdere en rekke påstander angående ulike aspekter ved undervisningen på en skala fra 1 til 7, hvor 1 representerer «sterkt uenig» og 7 representerer «sterkt enig». Ved å svare 4, så er man verken enig eller uenig i påstanden. Nedenfor vises de deskriptive verdiene av utsagnene.

Tabell 4. *Her kommer noen påstander om studium og undervisningsopplegg i teoriåret. Kan du angi hvor enig eller uenig du er i disse når det gjelder ditt studium?*

Påstand	N	Ikke svart	Gjennom-snitt (M)	SD	Median	Modus
Undervisningen er for mye basert på forelesninger	294	1	3,79	1,49	4	4
Undervisningen er for mye basert på gruppearbeid	293	2	4,49	1,66	4	4
Undervisningsopplegget på studiet virker dårlig planlagt	295	0	4,06	1,70	4	5
Undervisningen gir motivasjon til selvstudium	293	2	3,65	1,57	4	3
Jeg forsøker å ha en kritisk holdning til det fagstoffet som formidles i studiet	286	9	5,06	1,37	5	5
Flerkulturelle spørsmål har hatt en sentral plass i studiet	279	16	3,83	1,44	4	4
Utdanningen har forberedt meg til å arbeide i et flerkulturelt samfunn	287	8	4,39	1,54	5	5

Note: Intervallskala 1-7

Resultatene i tabell 4 samler seg rundt midten av skalaen, hvilket kan indikerer at respondentene generelt verken er spesielt enig eller uenig i påstandene. Om man skal trekke frem noe, så skårer de i retning av å være enige i å ha en kritisk holdning til fagstoffet som formidles.

Studiekvalitet

En rekke utsagn ble presentert for aspirantene i spørreskjemaet angående ulike sider ved studiekvaliteten ved utdanningen. I dette avsnittet vil resultatene av aspirantenes svar bli lagt frem, enkeltvis og sammenslått i indekser som er sammenlignbare med andre profesjonsutdanninger.

Heggen (2010) så på de sosialfaglige profesjonene (slo sammen barnevernspedagogene, sosionomene og vernepleierne), sykepleierne og allmennlærerne i forhold til hvordan studentene vurderte studiekvaliteten ved sine respektive utdanninger. Han indekserte dette inn i fire faktorer; *lærerkvalitet, arbeidsinnsats – og press, studieorganisering og faglig sammenheng*. Disse er sammensatt av ulike utsagn i spørreskjemaet og gir en indikasjon på studiekvaliteten på disse fire områdene. Datagrunnlaget er hentet fra fire ulike høyskoler

opp mot endt utdanning i 6. semester, StudData panel 2. Totalt så innebærer det 2487 studenter. Studentfordelingen på de ulike utdanningen er: - Sykepleierutdanningen 820, - allmennlærerutdanningen 915 og sosialarbeiderutdanningene 724.

For å kunne se fengselsbetjentutdanningen i perspektiv av andre utdanninger, har det blitt gjort en tilsvarende indeks-inndeling av svarene til avgangsaspirantene ved KRUS. Dette gjør at man kan sammenligne resultatene med de nevnte profesjonsutdanningene, da utsagnene som danner indeksene er de samme. Alle påstandene blir vurdert på en Likert-intervallskala. Det er viktig å merke seg at der hvor påstandene er negativt formulert, så er verdiene på skalaen endret. Det innebærer at jo høyere tall på indeks-skalaen, jo mer positive er studentene. Dette for å kunne sammenligne med indekstallene til Heggen (2010).

Veilederkvalitet og - aspirantrelasjon

Aspirantenes vurdering av relasjonen mellom veileder og aspirant er operasjonalisert gjennom sju utsagn. Enkelte vektes mer mot relasjonen mellom veileder og aspirant og andre mot faglig og strukturell kvalitet i forhold til veilederne. Disse forholdene går gjerne noe inn i hverandre. Skalaen går fra 1 til 7, hvor 1 er «sterkt uenig», 7 er «sterkt enig» og 4 representerer et verken/eller svar. Utsagnene er enten positivt eller negativt ladet, slik at gjennomsnittsskåren tolkes da relativt til utsagnets retning.

Tabell 5. *Veilederkvalitet* og aspirantrelasjon.

	Påstand	N	Ikke svart	Gjennom-snitt (M)	SD	Median	Modus
1	Veilederne på studiet virker vanligvis godt forberedt til undervisningen	294	1	5,02	1,68	5	6
2	Jeg synes de fleste veiledere er gode veiledere	291	4	4,81	1,61	5	6
3	Veilederne har vært åpne for nytenking og forslag til endringer	286	9	3,93	1,55	4	4
4	Veilederne klargjør fra starten av hva målene er for hvert fag/emne	287	8	4,18	1,75	4	5
5	Veilederne på studiet er lite tilgjengelige for spørsmål og veiledning	294	1	2,99	1,63	3	2
6	Aspirantene får konstruktive tilbakemeldinger fra veilederne på innleverte arbeider	292	3	4,55	1,77	5	5
7	Det er en dårlig tone mellom veilederne og aspirantene	288	7	2,61	1,49	2	2

Note: Intervallskala 1-7

Ser man på de generelle påstandene «veilederne på studiet virker vanligvis godt forberedt til undervisningen» (M=5,02) og «jeg synes de fleste veiledere er gode veiledere» (M=4,81), så viser de at aspirantene generelt har et positivt syn på veilederne. Når det gjelder veiledernes åpenhet for nytenkning og deres tydeliggjøring av emne ved oppstart, så er resultatet mer moderat hvor flertallet av aspirantene svarer midt på skalaen.

Veileder- aspirantrelasjonen blir av aspirantene vurdert positivt, hvor medianen til utsagnet «det er en dårlig tone mellom veilederne og aspirantene» er to, hvilket innebærer at de fleste er relativt sterkt uenige i påstanden. Aspirantene mener generelt at de får konstruktive tilbakemeldinger fra veilederne på arbeidet de gjør og at veilederne er tilgjengelig for spørsmål og veiledning.

For å få noen referanser til disse resultatene, så kan man sammenligne med resultater ved andre profesjonsutdanninger. Heggen (2010) valgte å danne en indeks eller dimensjon han kalte *lærerkvalitet*, hvor flere av påstandene i tabell 5 ble satt sammen. Ved KRUS benytter vi begrepet veileder istedenfor lærer ut ifra vår pedagogiske modell – med de implikasjonene det medfører – men i hovedsak er denne sammenligningen rimelig. Denne dimensjonen besto av fem utsagn (utsagnene 1,2,3,5 og 6 i tabell 5) på skalaen fra 1-7, hvor 1 var negativt og 7 positivt. De negativ utsagnene fikk følgelig snudd sin skårverdier, slik at de går i samme retning som de positive, som nevnt tidligere. Gjennomsnittsskåren ble så satt opp mot andre utdanningers skårer.

Tabell 6. Gjennomsnittsskåre for *Lærerkvalitet*

Sosialfaglig	Sykepleier	Lærer	Fengselsbetjent
4,31	3,81	4,44	4,66

Note: Totalt antall studenter for de sosialfaglige, sykepleierne og lærerne er 2285. Antall fengselsbetjentaspiranter er 279.

Ut ifra resultatene fra i tabell 6, så ser man at aspirantene ved KRUS har den mest positive opplevelsen av det lærerkvaliteten sammenlignet med de tre andre profesjonsutdanningene. Dette kan skyldes vår tette oppfølging av aspirantene, hvilket innebærer for eksempel at tilgjengeligheten for å stille spørsmål og få veiledning antakelig er bedre enn ved de andre utdanningene.

Arbeidsbelastning

To utsagn er knyttet til aspirantenes opplevelse av arbeidsinnsats og –press. De er generelle og kan gi en indikasjon på arbeidsbelastningen ved studiet, på en skala fra 1 til 7, hvor 4 er midtskåren. Jo nærmere 7, jo høyere arbeidspress, hvilket innebærer at man opplever jobbe hardt med studiene og at man må forberede seg godt før undervisningen.

Tabell 9. Arbeidsbelastning

	N	Ikke svart	Gjennom-snitt (M)	SD	Median	Modus
Arbeidsbelastningen i studiet er for stor	293	2	3,62	1,59	4	4
Studiet er slik at jeg må forberede meg til undervisningen for å få utbytte av den	291	4	3,75	1,65	4	4

Note: Intervallskala 1-7

Dette er også et forhold som Heggen (2010) indekserte på bakgrunn av resultatene fra sosialarbeiderutdanningene, sykepleierutdanningene og allmennlærerutdanningene.

Tabell 10. *Arbeidsinnsats og –press*

Sosialfaglig	Sykepleier	Lærer	Fengselsbetjent
3,34	3,75	4,03	3,68

Note: Totalt antall studenter for de sosialfaglige, sykepleierne og lærerne er 2426. Antall fengselsbetjentaspiranter er 289.

Aspirantene plasserer seg gjennomsnittlig litt under midtverdien 4 (M=3,68), og mellom de sosialfaglige studentene (M=3,34) og sykepleierstudentene (M=3,75). Ifølge dette målet, så opplever ikke aspirantene ved KRUS at arbeidspresset er for høyt sett i forhold til de andre studentene.

Et annet forhold som kan påvirke opplevelsen av arbeidsbelastningen, er om man har erfaring med høyere utdanning fra tidligere, før man begynte på KRUS. Om det kontrolleres for dette, så finner man at de som har vært studenter ved enten høyskole eller universitet svarer gjennomsnittlig noe lavere (M=3,56) enn de uten (M=3,73). Denne forskjellen er dog ikke statistisk signifikant innenfor et 95%-konfidensintervall.

Studieorganisering

Tre utsagn danner indeksen *studieorganisering* (Heggen 2010). Disse vises i tabell 11 og skalaen er også her fra én til sju, hvor 1 er uenig og 7 er enig.

Tabell 11. *Studieorganisering*

	N	Ikke svart	Gjennom-snitt (M)	SD	Median	Modus
Undervisningsopplegget på studiet virker dårlig planlagt	295	0	4,06	1,70	4	5
Aspirantenes evalueringer av undervisningen blir tatt hensyn til	275	20	3,55	1,50	4	4
Informasjon og beskjeder om studieopplegget blir formidlet på en effektiv måte	294	1	4,68	1,66	5	5

Note: Intervallskala 1-7

Gjennomsnittsresultatene varierer en del mellom de tre utsagnene i tabell 11. Den første påstanden heller i en noe negativ retning, hvor gjennomsnittet viser at man er noe misfornøyd med planleggingen av studiet. Aspirantene er enige i at de får informasjon om studieopplegget på en effektiv måte, men er mer negative til om deres tilbakemeldinger angående undervisningen blir tatt hensyn til. 20 aspiranter har ikke svart på den sistnevnte påstanden, noe som kan indikere at det er vanskelig å vite i hvilken grad aspirantenes tilbakemeldinger faktisk får betydning på undervisningsopplegget. Ofte så skjer dette i etterkant av tilbakemeldingene og vil få betydning påfølgende aspirantkull.

Det er imidlertid et relativt nylig tiltak i emnet «Miljøarbeid og tilbakeføring» som gir aspirantene mulighet til å komme med innspill på hvilke fagområder de ønsker større vektlegging av i fjerde semester. Denne undersøkelsen blir sendt ut i slutten av tredje semester, og resultatene blir trukket inn i formingen av emnet i fjerde semester. Flere aspiranter har uttrykt seg positive til denne muligheten.

Studieorganiseringsindeksen har også blitt målt ved andre profesjonsutdanninger, og en sammenligning er presentert i tabell 12.

Tabell 12. Sammenligning, *Studieorganisering*

Sosialfaglig	Sykepleier	Lærer	Fengselsbetjent
3,18	2,44	2,84	4,04

Ut fra tabell 12, så ser man at studentene ved profesjonsutdanningene det sammenlignes med, vurdere studieorganisering relativt negativt. Sykepleierstudentene er de som er mest negative (M=2,44). Aspirantenes opplevelse er vesentlig mer positiv i forhold til samtlige av utdanningene det sammenlignes med (M=4,04). Dette skyldes særlig at informasjonsflyten oppleves som god (se tabell 11). Det kan også være et uttrykk for at studiemodellen er godt integrert – sett i sammenheng med den psykologiske organiseringen av studiet.

En medvirkende årsak kan være at aspirantene er arbeidstakere og har dermed pliktig oppmøte, noe som ofte gjør at det er lettere å samle dem og gi informasjon. Dette være seg gjennom informasjon og beskjeder som blir gitt på forelesninger og fellesmøter. Slike fellesmøter er noe man har jevnlig og er primært viet til aspirantinformasjon. Det er også anledning for aspirantene å stille spørsmål – og siden nesten alle er tilstede, så vil alle få høre svarene. Utover disse kommunikasjonsarenaene, så er både veiledere, førstebetjenter og informasjonssenteret i stor grad tilgjengelig for eventuelle spørsmål fra aspirantene. Informasjonsplattformen It's Learning brukes også aktivt i kommunikasjonen med aspirantene. Alle disse faktorene vil spille inn på opplevelse av *studieorganisering*.

Faglig sammenheng

I denne indeksen er det lagt inn to påstander. I tabellen nedenfor ser man at gjennomsnittet på påstanden «Sammenhengen mellom det vi lærer og det framtidige arbeid blir sterkt vektlagt i studiet», ligger kun litt over midtverdien (M=4,11). På utsagnet om man i løpet av studiet har opplevd en tydelig sammenheng mellom fagene, svarer de fleste at de enig (M=5,16).

Tabell 13. Påstander under *Faglig sammenheng*

	N	Ikke svart	Gjennom-snitt	SD	Median	Modus
Sammenhengen mellom det vi lærer og det framtidige arbeid blir sterkt vektlagt i studiet.	294	1	4,11	1,69	4	5
I løpet av studiet har sammenhengen mellom fagene blitt tydelig	293	2	5,16	1,43	5	5

Note: Intervallskala 1-7

Tabell 14. Sammenligning, *Faglig sammenheng*

Sosionom	Barneverns-pedagog	Vernepleier	Sykepleier	Lærer	Fengsels-betjent
4,61	4,99	4,88	4,3	4,39	4,63

Det å forme utdanningen slik at den faglige sammenhengen blir tydelig er viktig for profesjonsutøvelsen. Tabell 14 viser gjennomsnittsskåren for kommende fengselsbetjenter og hvordan studenter ved andre profesjonsutdanninger vurderer dette. Heggen (2010) valgte her å splitte de sosialfaglige utdanningene, da resultatene var signifikant forskjellige. Barnevernspedagogene (M=4,99) og vernepleierne (M=4,99) vurderer opplevelse av faglig sammenheng høyst, mens aspirantenes (M=4,63) og vernepleiernes (M=4,61) vurdering av dette forholdet ligger rett under.

Sammenhengen mellom praksis og teori

Utfordringen med å koble teori og praksis er stadig tilbakevendende i profesjonsutdanningene. I den sammenheng ble aspirantene spurt om å ta stilling til åtte utsagn angående teoretisk kunnskap og sammenhengen opp mot praksis på en skala fra 1-5, hvor 1 er uenig med utsagnet og 5 er enig med utsagnet. Midtverdien 3 innebærer at man stiller seg nøytral til utsagnet, verken enig eller uenig.

Tabell 7. *Hvordan vurderer du utdanningens vekt på teoretisk kunnskap om yrkesfelt og yrkesrolle?*

	N	Ikke svart	Gjennom-snitt (M)	SD	Median	Modus
Teoriundervisningen er interessant og motiverende	295	0	3,29	0,99	3	4
Teoriundervisningen har liten verdi for framtidig yrkesutøvelse	292	3	2,30	1,08	2	2
For meg er det best å lære begreper og teorier gjennom praksis	295	0	3,77	1,03	4	4
Under praksisopplæringen erfarer jeg at teoretisk kunnskap er av stor verdi	295	0	3,66	1,05	4	4
Teoriundervisningen har for høy status i utdanningen	295	0	3,19	1,20	3	3
Teoretisk kunnskap er en forutsetning for god yrkesutøvelse	292	3	3,82	1,00	4	4
Praksis bør styrkes på bekostning av teoriundervisningen	294	1	3,45	1,25	4	4
Jeg opplever at det er en sammenheng mellom det jeg lærer i teoriperiodene og praksisperiodene	294	1	3,68	1,01	4	4

Note: Intervallskala 1-5

I tabell 7 ser man, ikke overraskende, at praksis er den viktigste læringsarena for aspirantene. Tendensen er at aspirantene ønsker seg mer praksis på bekostning av teoriundervisningen (M=3,45). Dette går igjen i flere profesjonsutdanninger (Hatlevik, 2009). Men utsagnet som får den høyeste gjennomsnittsverdien er «teoretisk kunnskap er en forutsetning for god yrkesutøvelse» (M=3,81), hvilket tyder på at teoretisk kunnskap anerkjennes i stor grad. Det ser man også på utsagnet «teoriundervisningen har liten verdi for framtidig yrkesutøvelse» (M=2,30), hvor median og modus er 2 som viser at man er uenig i utsagnet. Median og modus hva gjelder utsagnet «jeg opplever at det er en sammenheng mellom det jeg lærer i teoriperiodene og praksisperiodene» (M=3,68), ligger på 4, hvilket er positivt. Dette er et relativt kritisk forhold, da det å koble teori og praksis er helt essensielt for den kompetansen man skal oppnå gjennom utdanningen.

Sosialt miljø

Det sosiale blant aspirantene måles med to utsagn på en skala fra 1 (Sterkt uenig) til 7 (sterkt enig). Dette er generelle utsagn som ikke går spesifikt inn på om det dreier seg om basisgrupper, seminar eller miljøet blant aspirantene i praksisperioden. Utsagnene vil derfor kun representere en overordnet opplevelse av hvordan man har opplevd aspirantmiljøet i utdanningsforløpet.

Tabell 8. Sosialt miljø blant aspirantene

	N	Ikke svart	Gjennom-snitt (M)	SD	Median	Modus
Det er dårlig sosialt miljø blant aspirantene	294	1	2,43	1,52	2	2
Jeg opplever et støttende klima blant oss aspiranter	294	1	5,51	1,45	6	7

Note: Intervallskala 1-7

Ser man på tabell 8, så ligger medianen og modus på 2 på påstanden «det er dårlig sosialt miljø blant aspirantene», hvilket tyder på at aspirantene er relativt sterkt positive til det sosiale miljøet under utdanningen. Dette støttes også av den andre påstanden «jeg opplever et støttende klima blant oss aspiranter», hvor medianen ligger på 6 og modus på 7 som viser at flest har svart det sterkeste svaralternativet av enighet med utsagnet. Dette er også en tendens som støttes i de semestervise undersøkelsene, hvor aspirantene skal gi sin vurdering av semesteret på parametere som vektlegger ulike forhold med studiekvaliteten.

Studiefasiliteter

Aspirantene ble bedt om å svare på tre spørsmål angående studiefasiliteter. I hvilken grad de var fornøyd med lesesalstilbudet, bibliotektilbudet og mulighet for bruk av pc og annet datautstyr. Disse tilbudene ble rangert fra 1, svært misfornøyd, til 5, svært fornøyd. I og med at disse forholdene har blitt oppgradert relativt mye i forbindelse med flyttingen fra gamle lokaler på Teisen til nye lokaler i Lillestrøm, sommeren 2015, så vil det være relevant å se på forskjellen mellom årskullene. Av disse så er det kun 2015-kullet som har brukt de nye lokalene, - da bare det siste semesteret.

Figur 3. *Hvordan vurderer du følgende forhold ved ditt lærersted?*

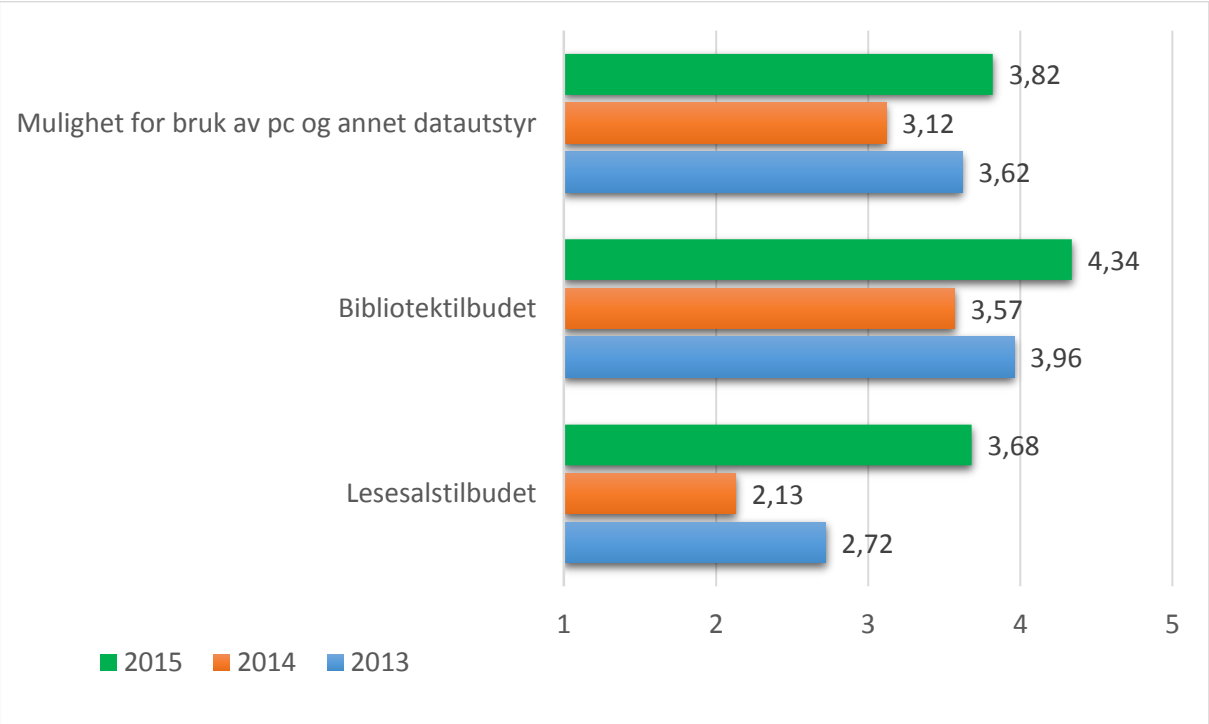

Figur 3 viser at avgangskullet 2015 er mer fornøyd med studiefasilitetene på samtlige av forholdene det er spurt om. Dette er ikke uventet da særlig lesesalstilbudet er vesentlig bedre ved de nye lokalene, biblioteket er større og mer tilrettelagt for lesing og studiearbeid og pc-rom og trådløst nettverk er oppgradert fra slik det var ved gamle lokalene. Lesesalstilbudet ved biblioteket har blitt stadig mer brukt av aspirantene utover i semesteret ifølge bibliotekarene. Det nye biblioteket har også flere sittegrupper enn det gamle, noe som bidrar til at flere aspiranter bruker det i forbindelse med gruppearbeider, men også individuelt arbeid. Et annet forhold som ikke direkte måles her, men som er viktig å se nærmere på, er hvordan disse forholdene er ivaretatt i semester 2 og 3, når de er ute i opplæringsfengslene.

Kunnskap- og kompetansetilegnelse

En av delene i spørreskjemaet tar for seg i hvilken grad aspirantene opplever utbytte av utdanningen, hva gjelder kunnskap- og kompetansetilegnelse. Det er ulike måter å dele inn dette på, men tidligere og sammenlignbare inndelinger har blant annet sett på teoretisk og praktisk kompetanse, samt og relasjons-, refleksjons- og lederkompetanse (Hatlevik 2009). Dette er ulike sammenstillinger av underliggende utsagn[3] som styres av spørsmålet «*I hvilken grad synes du at du har fått utbytte av studiet på følgende områder*?». Alle utsagnene er rangert ut fra en skala fra 1 til 5, hvor 1 representerer «ikke i det hele tatt» og 5 «svært godt».

Teoretisk kunnskap

Tabellen nedenfor viser at aspirantene generelt er fornøyd med utbytte av den teoretisk kunnskapen de har fått på studiet. Sammenlignet[4] med sykepleierstudentene, førskolelærerstudenten og sosionomstudentene, så ligger aspirantene noe høyere på skalaen på alle utsagn (se figur 4). Særlig i forhold til utsagnet «innsikt i regler og bestemmelser».

Tabell 15. *Teoretisk kunnskap*

	N	Ikke svart	Gjennom-snitt	SD	Median	Modus
Innsikt i regler og bestemmelser	295	0	4,20	0,7	4	4
Bred, generell kunnskap	292	3	3,84	0,8	4	4
Yrkesspesifikk kunnskap	293	2	4,08	0,8	4	4

Note: Intervallskala 1-5

[3] Utsagnene er en generell operasjonalisering av de ulike kompetanseindeksene fra Senter for profesjonsstudier.

[4] En gjennomsnittsskåre for avgangskullene fra HiOA 2001,-03 og -07 (Hatlevik 2009).

Figur 4. *Teoretisk kunnskap*, sammenligning med sykepleier- og sosionomstudenter

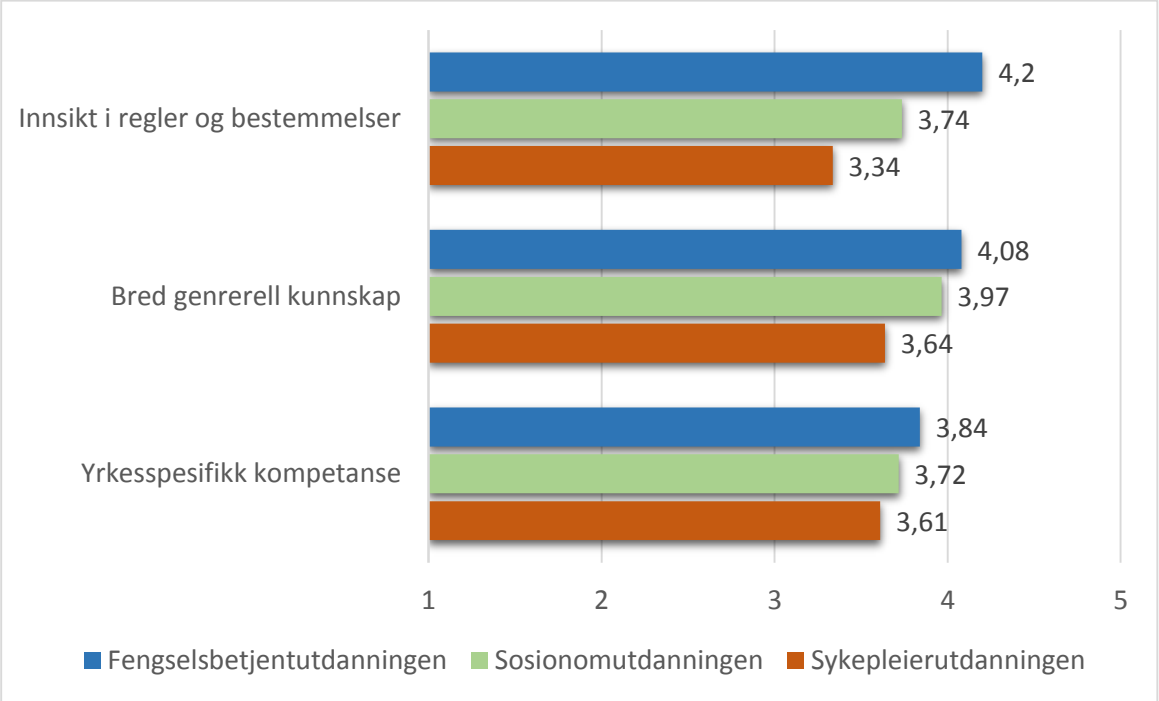

I figur 4 vises resultatene av variablene som inngår i sammenstillingen «Teoretisk kunnskap» sammenlignet med andre utdanninger. På samtlige tre variabler så skårer aspirantene høyere enn både studentene på sosionomutdanningen og sykepleierutdanningen.

Praktisk kunnskap

Aspirantene opplever at de har fått et godt utbytte av utdanningen når det gjelder praktisk kunnskap generelt sett, ut ifra utsagnene i tabell 16. Medianen ligger på fire på samtlige utsagn. «Skriftlig kommunikasjonsevne» er det utsagnet som blir vurdert lavest (M=3,64). Relativt til de andre utsagnene så skiller denne variabelen seg noe ut, med at gjennomsnittsverdien er en del lavere. Aspirantene vurderer alle utsagnene i sammenstillingen «praktisk kunnskap» noe høyere enn studentene ved de andre profesjonsutdanningene nevnt i forrige avsnitt, for uten «skriftlig kommunikasjonsevne».

Tabell 16. *Praktisk kunnskap*

	N	Ikke svart	Gjennom-snitt	SD	Median	Modus
Evne til å arbeide under press	292	3	3,90	0,9	4	4
Praktiske ferdigheter	294	1	4,14	0,8	4	4
Evne til å jobbe selvstendig	294	1	4,02	0,9	4	4
Skriftlig kommunikasjonsevne	294	1	3,64	1	4	4
Muntlig kommunikasjonsevne	295	0	4,06	0,9	4	4

Note: Intervallskala 1-5

I figur 5 vises resultatene fra de fem variablene som danner «Praktisk kunnskap» sammenlignet med de samme utdanningene som i figur 4. Også disse resultatene reflekterer positivt på fengselsbetjentutdanningen, da fire av fem variabler er mer positivt vurdert av aspirantene enn studenter ved de andre utdanningene. Variabelen «Skriftlig kommunikasjonsevne» er den som kommer dårligst ut blant aspirantene (M= 3,64). På tre av de fem variablene, så ligger skåren over fire for aspirantene.

Figur 5. *Praktisk kunnskap*, sammenligning med sykepleier- og sosionomstudenter

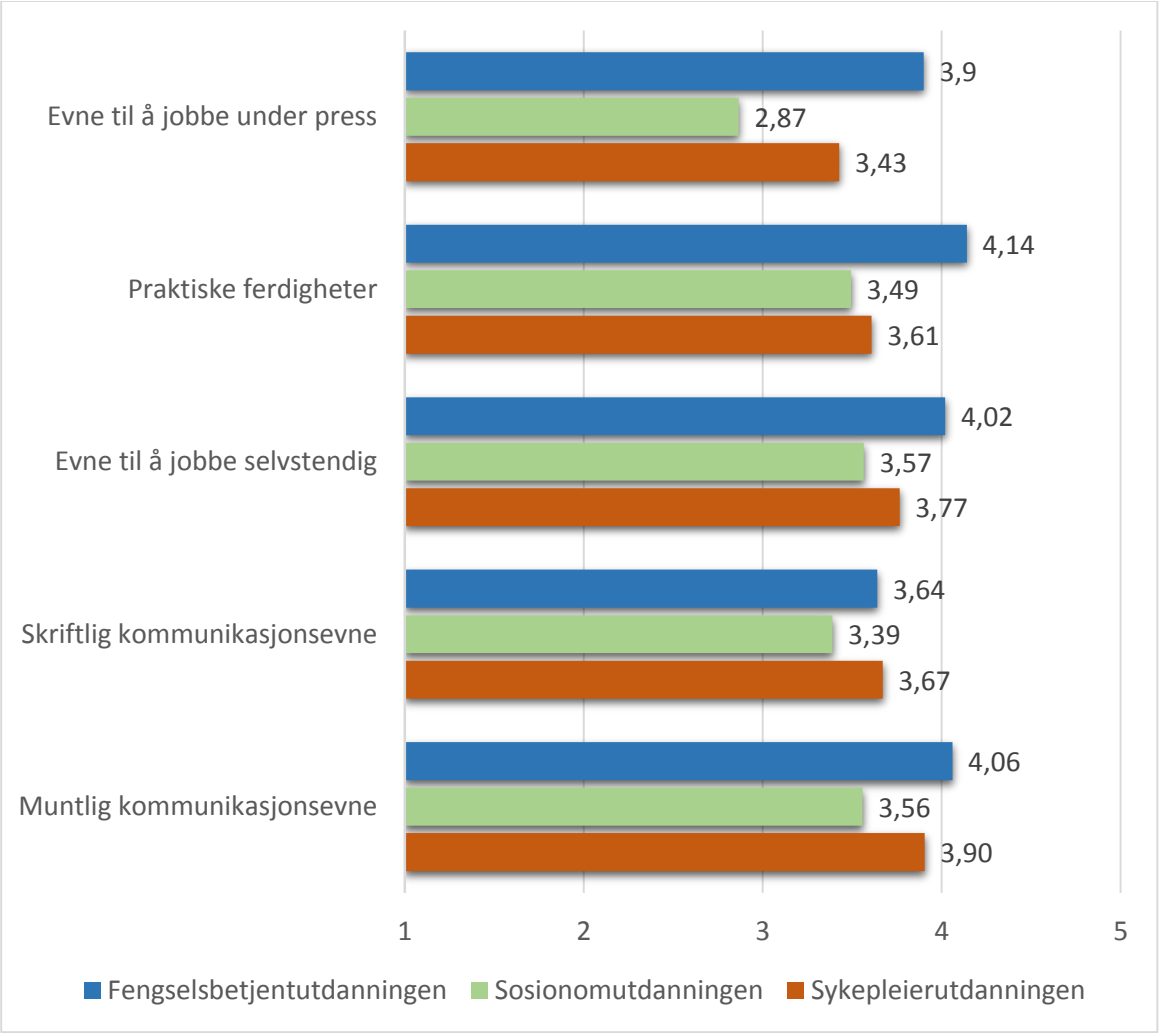

Relasjons-, refleksjons- og ledelseskompetanse

Tabell 17. *Relasjonskompetanse*

	N	Ikke svart	Gjennom-snitt	SD	Median	Modus
Samarbeidsevner	291	4	4,18	0,8	4	4
Toleranse, evne til å verdsette ulike synspunkter	291	4	3,96	0,9	4	4
Evne til innlevelse i andre menneskers situasjon	292	3	4,17	0,8	4	4
Verdier og holdninger	292	3	4,30	0,8	4	5

Note: Intervallskala 1-5

Tabell 18. *Refleksjonskompetanse*

	N	Ikke svart	Gjennom-snitt	SD	Median	Modus
Evne til kritisk refleksjon og vurdering av eget arbeid	294	1	4,13	0,8	4	4
Evne til å finne nye løsninger	294	1	3,73	0,9	4	4
Etisk vurderingsevne	292	3	4,12	0,8	4	4

Note: Intervallskala 1-5

Tabell 19. *Ledelseskompetanse*

	N	Ikke svart	Gjennom-snitt	SD	Median	Modus
Evne til å ta initiativ	294	1	3,94	0,9	4	4
Evne til å ta ansvar og fatte beslutninger	294	1	3,96	1	4	4

Note: Intervallskala 1-5

Resultatene på disse ulike kompetanseområdene er gjennomgående positive. Ingen er under midtverdien tre, og medianen ligger på fire på samtlige av utsagnene aspirantene har tatt stilling til. Variabelen «Verdier og Holdninger» ligger særlig høyt på den positive enden av skalaen (M= 4,30). Generelt så ligger gjennomsnittsverdiene i utsagnene under relasjons-, refleksjons- og lederkompetanse noe over gjennomsnittsverdiene til både sykepleierutdanningen og sosionomutdanningen (se Hatlevik 2009).

Oppsummering

Denne rapporten er basert på tilbakemeldinger angående kvaliteten på fengselsbetjentutdanningen fra tre aspirantkull, i perioden 2012 til 2015. Utvalget er representativt og speiler populasjonen av aspiranter forholdsvis godt.

Ut ifra resultatene, så er det generelle bilde at aspirantene er fornøyd med utdanningen. De spesielle forholdene med utdanningen sammenlignet med de fleste andre profesjonsutdanninger er at studieforløpet kun er to år og aspirantene (studentene) får lønn under utdanningen. I tillegg er det kun én fengselsbetjentutdanningen i landet, hvilket gjør det viktig og interessant og se hvordan den blir vurdert sammenlignet med andre utdanninger. Studiekvaliteten ved fengselsbetjentutdanningen vurderes relativt godt sammenlignet med flere andre profesjonsutdanninger. Går man nærmere inn på aspektene *lærerkvalitet*, *studieorganisering* og *faglig sammenheng*, så betraktes også disse forholdene positivt i sammenligning med resultatene ved andre utdanninger. Opplevelsen av *studieorganisering* skårer ikke utpreget høyt, men relativt til andre utdanninger, så skårer det relativt høyt. Dette kan ha sammenheng med at aspirantene har høy tilstedeværelse gjennom at de har pliktig oppmøte og får tett oppfølging. Dette er faktorer som blant annet bidrar til at informasjonsflyten blir effektiv. Det at aspirantene ofte er samlet og tar del i de samme opplevelsene på studiet kan også være en medvirkende faktor til at man opplever at det er et godt sosialt miljø blant aspirantene. I forhold til opplevd arbeidspress og arbeidsbelastning i utdanningen, vurderes dette på linje med de andre utdanningene som det sammenlignes med.

Når det gjelder studiefasiliteter ved skolen, så viser tilbakemeldingene en klar forbedring i opplevelsen av standarden på disse hos det siste aspirantkullet i utvalget som fikk erfare de nye lokalene. Resultatene hva gjelder tilegnelse av teoretisk og praktisk kunnskap, ligger svært høyt sammenlignet med andre utdanninger, hvilket innebærer at aspirantene er positive til dette. Skårene på utsagnene knyttet til relasjons-, refleksjons- og ledelseskompetanse ligger alle i den positive enden av skalaen.

Litteraturliste

Hatlevik, I.K.R. (2009). Avgangsstudenten – studentenes vurdering av undervisning, praksis, studieforhold, tilegnet kompetanse, studieatferd og fremtidig utdanning. Oslo. Senter for profesjonsstudier, Høgskolen i Oslo.

Heggen, K. (2010). Kvalifisering for profesjonsutøving. Sjukepleiar – lærar – sosialarbeidar. Oslo: Abstrakt Forlag.